

AMAZON: KİTAPLA BAŞLADI A'DAN Z'YE HERŞEYİ SATIYOR

ABD'nin dördüncü büyük şirketi olan Amazon'u, 1994'te Jeff Bezos kurdu. Bezos, Princeton Üniversitesi'nde elektronik ve bilgisayar eğitimi alıp 1990'da yüksek şeref derecesiyle mezun oldu. Bezos; Amazon'u kurarken, 1994'te internetin yılda %2300 artışla yayılacağını öngören rapordan ilham aldığını açıkladı. Raporu okuyan Bezos, işinden ayrılıp internet üzerinden kitap satmaya karar verdi. Amazon için borç aldığı babası "önce internet nedir? Anlat" der. Amazon'u 40 metrekarelik garajda kuran Bezos, arkadaşlarıyla binlerce kitap hakkındaki bilgilerin kaydedildiği bir veri tabanı hazırladı. Siparişlerin sıraya sokulması, kitapların satın alınıp postalanması için yazılımlar da tamamlandı. Hazırlıklar tamamlanınca Bezos, Amazon'un internet sitesini 1995'te açtı. Açılıştan 30 gün sonra, ABD'nin 50 eyaletinin tümünden ve 45 ülkeden kitap siparişi gelince Bezos ve 10 kişilik ekibi çok şaşırdı. Garaj yetersiz kalınca 300 metrekarelik bir bodrum kiralandı. Bezos, Amazon'dan istenen kitapları ilgili yayıncılardan toptan fiyatına alıp az bir karla satıyordu. Kitaplar gelince yere diz çökerek paketliyorlardı. Bezos, arkadaşlar dizlik taksak rahat ederiz dediği zaman ekipten biri masaların üstünde paketlemeyi önerince sorun çözüldü. Bezos, kitapları arabasıyla kargo şirketine götürerek müşterilere ulaştırıyordu. Bir konuşmasında Bezos, "o dönemde, tek isteğim param olunca bir forklift alabilmektir" dedi.

Jeff Bezos (Amazon'un kurucusu)

Amazon'un yükselişi

Satışa başladıktan iki ay sonra şirket, ayda 80-90 bin dolarlık iş hacmine ulaştı. Müşteri sayısı, 1997'de bir milyonu aştı ve halka açılan Amazon'un hisse senetleri borsada satışa sunuldu. Amazon; 1998'de elektronik ortamda müzik ve video hizmetleri vermeye başladı. İngiltere ve Almanya'da bu alandaki iki şirket satın alındı. Times Dergisi 1999'da Bezos'u yılın adamı seçti. Amazon; 1999'dan itibaren oyuncak, elektronik aletler, film, video, mobilya, değerli

tablolar, mücevher, elbise, ayakkabı, mutfak eşyası, sebze, meyve ve hazır yemek gibi çok sayıda ürünü satış listesine ekledi. Şirket; 2000 yılında logosundaki Amazon yazısının A harfinden Z harfine uzanan bir ok işareti ekletip A'dan Z'ye tüm ürün ve hizmetleri pazarlayacağını açıkladı. Ardından, ilk kez 2001'de hissedarlarına kardan pay dağıttı. Amazon, 2007'de çok büyük verilerini güvenilir bir sistemde saklamak isteyen kurumlar için bulut bilişim servisleri (cloud services) hizmeti vermeye başladı. Şirket bu alandaki dünya liderliğini koruyor. Amazon; 2011'de elektronik kitap satın alan müşterilerinin e-kitapları okuması için Kindle adlı tabletleri üretip düşük fiyatla satışa sundu. The Washington Post gazetesini 2013'te satın alan Amazon'un piyasa değeri, 2015'de ABD'nin en büyük mağaza zinciri olan Walmart'ı geçti. Amazon'un 2015 yılı cirosu 107 milyar dolar oldu. Şirket, 2013'te dronlarla siparişleri havadan ulaştırma hazırlıklarını tamamladı ve yetkililerden uçuş izni çıkmasını bekliyor. Jeff Bezos; 1995'te forklift alabilmeyi hayal ediyordu, 2013'te ise depolarında robotları çalıştırmak için Kiva robot üretim şirketini satın aldı. Bezos, 65 milyar dolarlık kişisel servetiyle dünyanın en zengin 3. kişisidir.

Prof. Dr. Ural Akbulut
ODTÜ Kimya Bölümü